

Література

1. Наука и инновации научно-практический журнал номер 12(82) 2009. Гусаков Владимир
2. Прыкина, Л. В. Экономический анализ предприятия [Текст] : учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. - 360 с.
3. Селезнева, Н. Н. Финансовый анализ [Текст] : учеб. пособие / Н.Н. Селезнева, А. Ф. Ионова. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. - 470 с.
4. Экономическая теория [Текст] / под ред. Добрынина А. И., Тарасевича Л. С. - СПб.: СПбГУЭФ, Питер, 2003.

Коломійцева К.І., Матвійчук В.І.

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки всі промислові підприємства зацікавлені в ритмічному і стабільному функціонуванні. Щоб досягти високих результатів, потрібна чітко збудована, обґрунтована і ефективна фінансова політика управління активами. Важливою складовою частиною системи фінансового менеджменту промислових підприємств був і залишається механізм управління оборотними активами. Розробка механізму управління оборотними активами промислових підприємств і дієве застосування його на практиці є досить актуальною проблемою, оскільки ефективне формування і регулювання обсягу оборотних активів сприятиме підтримці оптимального рівня ліквідності, забезпечить оперативність виробничого і фінансового циклів діяльності, а отже – досить високу платоспроможність і фінансову стійкість підприємств.

Для вирішення питання про вклад оборотних активів в процес формування результатів діяльності підприємства доцільно побудувати функцію Кобба-Дугласа $dU(L, N)$. [1, с. 241] За допомогою функції $dU(L, N)$ можна оцінити ефективність використання основних фондів і оборотних коштів, використавши наступні величини: [2, с.240-241]

– ефективність використання виробничих основних фондів (1):

$$U_L = \frac{dU(L, N)}{dL} \quad (1)$$

– ефективність використання оборотних коштів (2):

$$U_N = \frac{dU(L, N)}{dN} \quad (2)$$

Показники (1) і (2) характеризують зміну фінансового результату залежно від зміни фондоозброєності виробництва та дають можливість визначити який

саме вплив на результати роботи підприємства здійснить приріст основних виробничих фондів та оборотних коштів. [1, с. 242]

На підставі фактичних даних ВАТ «Харцизький трубний завод» (табл.1) виробнича функція Кобба-Дугласа матиме наступний вигляд (3):

$$V(L, N) = A_1 L^{\alpha_1} N^{1-\alpha_1} \quad (3)$$

$$V(L, N) = 4,4L^{0,03} N^{0,97}$$

Параметри A_1 і α_1 розраховано за допомогою методу найменших квадратів і представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Показники діяльності ВАТ «ХТЗ» за 2005-2008 рр.

Роки	Виробничі основні фонди, L	Оборотні кошти, N	Обсяг виробництва продукції, V	Витрати на виробництво продукції, S
2005	100,000	100,000	100,000	100,000
2006	95,032	222,230	102,796	136,899
2007	180,629	809,402	117,959	250,103
2008	422,237	3547,984	115,646	425,247

Запропонована функція Кобба-Дугласа свідчить про те, що зміни величини оборотних коштів мають більший вплив на обсяги виробництва продукції підприємства, ніж зміна величини виробничих основних фондів.

В свою чергу, зміна обсягів виробництва продукції здійснює вплив на розмір витрат підприємства. Математична залежність розміру витрат на виробництво продукції від обсягів виробництва продукції визначається ступеневою функцією (4):

$$S = A_2 V^{\alpha_2} \quad (4)$$

або лінійною функцією (в результаті логарифмування) (5):

$$\ln S = \ln A_2 + \alpha_2 \ln V \quad (5)$$

У результаті розрахунків отримані значення невідомих параметрів: $A_2 = -3,96$; $\alpha_2 = 1,92$

Отже, залежність величини витрат на виробництво продукції від обсягів виробництва продукції можна представити у вигляді функції (6):

$$S = -3.96V^{1.92} \quad (6)$$

Тоді залежність S від L і N можна представити так (7):

$$S(L, N) = 2,8L^{-0,02}N^{0,40} \quad (7)$$

Дана функція свідчить про те, що на темпи зростання затрат на виробництво більшим чином впливають зміни величини оборотних коштів, чим основних виробничих фондів. [1, с. 244]

Залежність величини прибутку від вартості основних фондів і розміру оборотних активів можна представити у вигляді (8):

$$U(L, N) = V(L, N) - S(L, N) = 4,4L^{0,03}N^{0,97} - 2,8L^{-0,02}N^{0,40} \quad (8)$$

Використовуючи функції (3) і (8), а також дані, наведені в таблиці 1, розраховано показники V_L , V_N , U_L , U_N та узагальнено їх в табл. 2.

Таблиця 2

Зміна показників обсягу виробництва та прибутку від зміни основних фондів та оборотних коштів ВАТ «ХТЗ» за 2005-2008 рр.

Роки	V_L	V_N	U_L	U_N
2005	0,132	4,268	0,135	4,204
2006	0,301	4,161	0,306	4,121
2007	0,248	4,186	0,251	4,156
2008	0,243	4,188	0,245	4,162

де V_L $V_L = \frac{dV(L;N)}{dL}$ – показник зміни обсягів виробництва продукції при зростанні виробничих основних фондів підприємства на 1%;

V_N – показник зміни обсягів виробництва продукції при зростанні оборотних коштів підприємства на 1%;

U_L – показник зміни обсягу прибутку при зростанні виробничих основних фондів підприємства на 1%;

U_N – показник зміни обсягу прибутку при зростанні оборотних коштів підприємства на 1%.

На основі проведених розрахунків бачимо, що впливовий ефект від зростання оборотних коштів на результати діяльності підприємства є більш значним, ніж для основних фондів. Зростання оборотних коштів у 2005 р. на 1% привело до збільшення обсягу виробництва на 4,268 %, а збільшення основних фондів на 1% супроводжувався приростом обсягу виробництва лише на 0,132%. Те ж саме стосується впливу зміни основних фондів і оборотних коштів на зміну прибутку: приріст оборотних коштів у 2005 р. на 1% привів до збільшення прибутку на 4,204 %, а приріст основних фондів на 1% супроводжувався зростанням оборотних коштів на 0,135 %.

Таким чином, для визначення зміни результатів роботи підприємства від приросту основних та оборотних коштів була запропонована для використання виробнича функція Кобба-Дугласа. Функцію доцільно застосовувати для аналізу впливу сполучень факторів на об'єми випуску продукції на різних рівнях економіки – від підприємства до народного господарства в цілому. Як показали наведені вище розрахунки - для ВАТ «ХТЗ» ефект від вкладання грошових коштів в оборотні активи значно більший, ніж у основні фонди, тому підприємству більш вигідно вкладати кошти саме в цей вид активів, але при цьому слід також пам'ятати, що зростання розміру оборотних активів (запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів) не можна розглядати як позитивне явище, тому що це пов'язано зі зростанням інфляційних втрат, з ризиками непогашення боргів, втратою споживчої вартості запасів на складах, нестачею грошових коштів для виробничої діяльності і т.ін. Будь-яке підприємство прагне знайти таке співвідношення оборотних активів та основних виробничих фондів, яке забезпечило би максимальний прибуток від діяльності та при цьому сприяло б мінімізації витрат на зберігання, утримання основних фондів і оборотних активів, та на виробництво в цілому. Подальші дослідження методів управління активами підприємства мають значення для поліпшення основних показників фінансово-господарської діяльності, підвищення ефективності виробництва. Доцільно і необхідно здійснювати прогнози щодо ефективності вкладання грошових коштів в оборотні активи на перспективу, щоб заздалегідь спрогнозувати можливе збільшення прибутку, або навпаки – виявити завчасно можливі фактори його зменшення.

Література

1. Азаренкова Г.М. , Гарькава Л.О. Ефективність управління оборотними активами підприємства // Научно-технический сборник № 83, 2008, - С. 241-247
2. Івасишин О.І. Економетрична модель оцінки ефективності оборотних коштів підприємства // Вісник Хмельницьк. нац. ун-ту. Сер. «Економічні науки». Вип.3. Т.2. – Хмельницьк, 2005. – С.239-242.
3. Салига С.Я. Розробка моделі взаємозв'язку основного та оборотного капіталу // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2003. – №2. – С.52-60.

Коробський Р.В., Коротка Т.А.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. Сучасні підприємства, що діють на власний страх і ризик, мають за одну з найвагоміших цілей прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності. Шанси залучити більш кваліфіковані кадри, отримати нові інвестиції чи кредити, легко пристосуватися до змін кон'юнктури ринку тим більші, чим вище є показник фінансової стійкості. Деструктивними чинниками, що знижують платоспроможність підприємства, можуть бути криза не-